

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИСЧ. 22. | **Львів** | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | **Луцьк** | Рік II.**ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ**
місячно 2 400.000.
В Америці річно 4 доларя.**АДРЕСИ:**„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.
„НОВИЙ ЧАС“ Луцьк.**ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ**
місячно рівновартість 16 нар. час.
одно число 1 600 кч.

Псується.

Фрунзе грозить! — Замах на поїзд.

До наших передплатників.
З нинішнім числом вислали чеки та просимо негаючись, вислати передплату за місяць квітень. Хто, по причині сніжних завій, не прислав ще передплати за березень, нехай вишле зараз.

Мікадо умирає.

Япанський мікадо (король) захорів так тяжко, що кожної хвили сподіюється його смерті.

Чічерін

вислав телеграму до Пуанкаре, в якій протестує проти становиська,

яке французський парламент заняв в справі Бесарабії. Французський парламент узяв право Румунії до Бесарабії. Чічерін зазначає, що Франція мішається в несвої справи і тим способом лише утруднює працю конференції, яка має відбутися у Відні між совітськими і румунськими делегатами.

Мек Доналд уступає?

Числяться поважно з уступленням Мек Доналда. На його місце найправдоподібніше прийде Аскіт, провідник л. бералів.

Всі франки вальоризаційні
1,800.000 Мп.

В імені Річпосполитої Польської!
Суд окружний кримінальний, як Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратури, що зміст часопису „Новий Час“ число 18 з дня 9. марта 1924 в артикулі під заголовком: 1) „Не скуєш душі живої і слова живого“ в уступах між словами: а) пісні а: начеркнув. б) пророка а: Недавно рівнож ц) в уступі від слів: Заслухані у слова до кінця артикулу 2) „Популярність Т. Шевченка“ й уступі від слів: прийде час коли до кінця артикулу. 3) „Такі то натріоти“ в цілости. 4) верш слідуєчий по артикулі: арешти в цілости. 5) „Як хто хоче“ в уступах від слів: Коли до цих відостей до кінця артикулу. 6) „Бедно середно заміщений“ шестий верш. 7) „Пишуть і пишуть“ в уступах між словами а) напустити тай а: не давати б) Німеччини а: пише що. 8) „Галицька емігра-

ція в Югославії“ в уступі між словами дуже не певна а: за пару десятків. 9) з слідуєчого верша уступ між словами: могила а: тяжко тяжко. 10) додатку до ч. 18. Нового Часу під заголовком: „Розрита могила“ в уступах а) між словами: і може б) від слів: Переселив український народ містить в собі ество ад 1) 2) 4) 5) 6) 8) 10) злочину з § 65 а) з. к. ад 3) виступку з §§ 302 з. к. ад 7) виступку § 305 з. к. узяв доконану в дни 6. марта ц. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 193 з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ex 1863. а іменно засудження за переступство на гривню до Мп. 4,000.000. Львів, 9. березня 1924. (Підпис нечиткий).

Прогнаний каліф.

Містимо знімку каліфа Абдуля Меджіда, якого турецьке правительство прогнало з Константинополя. Він оселився в Швейцарії.

Знов замах на поїзд.

В неділю 16. ц. м. хтось знов висадив у воздух пирокселіною часть залізничного шляху на лінії Вільно—Турмонт. Ушкодження завважено перед приїздом поїзду, через що оминено катастрофу.

Псується.

Як господар поставить хату, а фундамент під неї дасть не з каменя, а глини, то така хага все грозитиме заваленням. Розумний господар під хату такого фундаменту не дасть ніколи. А от знайшлись все таки на світі господарі, які ставили хату, а на глині. Тими господарями були держави Європи. Збудували вони лад в Європі тай на таких глиняних підставах, що все, як не з полудня, то з півночі, то з заходу, то сходу, грозить тому будинкові руїна. І як не стараються будівничі вдержати свою будівлю в цілості — все щось псується, все воно на глиняних ногах.

Німецьке питання все ще є осередком тої фалшивої будови. І там всоно найяскравіше вилазить. Через неї сталося в світі дивне диво: побідна держава, головний творець нового ладу — Франція зникається в господарських клопотах. Її гріш зачав падаги з подивугідною скорістю і щойно поміч перестрашеної тим Англії і Америки вдержала її від банкрутства. Та, чи на довго? Мається вражінне, що за якийсь час знова повториться те саме, якщо фундамент остане той сам, якщо не буде охоти і волі замінити його яким трезалим. Та на це не заноситься. Промова

англійського міністра внутрішних справ Гендерсона, який говорив про ревізію версальського мира, в переможців не знайшла відгуку. І довго ще не знайде, бо в лігмуть вони хату лагати, як її перебудувати. Така вже людська химерча влада. Та фундамент, хоч і його лагають, тріщить. Тріщить аж любі прислухуватися до того милого звуку, особливо нам, для яких гаслом мусить бути: хай валиться старе най живе нове.

Але, якщо ми твердимо, що старе валиться, то не хочемо тим сказати, що воно завалиться, а ми зложім руки тай ждім чуда. Коли ми ждали чуда від антанти, згодом від большевиків, тепер надіється дехто на Мек Доналда, та Лігу Народів. Доволі з такими надіями.

З промови д-ра Льва Ганкевича.

Пан прокуратор сказав, що не боронить пограничної адміністрації. Бо дійсно суд, як найвищий чинник мусить стояти на ґрунті оздоровлення державного організму. Навіть сойм рішив, що адміністрація є фатальна і вибрав комісію, що має приїхати і направити тутешні відносини. Алеж — оборонець думав, що прокуратор виступить зі сильнішим аргументом, як той, що по кількох місяцях він займеться справою вбитого чоловіка. Свідки доказали яскравий факт: в присутності кількадесять людей убили чоловіка. А може це був інвалід що воював проти „червонки“? (так прокуратор назвав в процесі б. ред. „Українського Життя“ большевизм). І тіло вбитого чекає 6 днів на слідство. Сьогодні прокуратор заявив, що з повною енергією візьметься за справу, а досі — це була для нього таємниця. А може та комісія, що має приїхати зі Союму, покаже більше таких таємниць? — А що, коли дійсно вбитий інвалід є інвалідом польським? — Деж тут буде вина редактора, що підбурює Українців проти Поляків?

Прокуратор виступає проти того, що ніби то „Сел. Правда“ генералізує окремі випадки. Чогож тоді сам генералізує обжалованне і закидає обжалованому, що виступає проти Поляків, коли таких виступів не було і були виступи тільки проти адміністрації? Прокуратор помилився, коли сказав, що йому однаково чи це часопис український чи польський, бо якже тоді він складавби акт обжаловання? Тільки тому, що часопис якраз український виступає в обороні вбитого інваліда, чи школи, чи інших шкід, то він виступає проти — польської людности. Алеж виказує не кривд і надужить, не зачіпаючи уряду не підпадають карі.

Немає доказаного, що все робилось з ненависти. На кождім кроці видко тільки апеляцію до найвищої влади, щоби направити відносини.

Прокуратор ставить у вину редактора й свідка пос. Підгірського, що ідеалом українського народу є самостійна Україна. Оборонець переконаний, що й прокуратор перед московським судом давби по відношенню до Польщі, таку саму відповідь. І ні один Поляк не посмівби даги інчої відповіді, коли не хотівби наразитися на вічну ганьбу з боку свого народу. І кождий Українець дасть на це також тільки таку відповідь. Стремлячи до свого найвищого ідеалу кождий сьогодні стремітиме до усунення

Труна Леніна десь запалася?

Кореспонденти льондонських і берлінських газет подають, що гріб (мавзолей) Леніна ненадійно запався. Труна шезла десь під землею у безвістях.

Та загадочна подія занепокоїла мешканців Москви. Поширились дальші балачки про чуда „темну силу“ і про кару Божу.

Фахівці інжинери, не годні на разі дати докладних пояснень. Вони кажуть, що не виключена така можливість, що десь там глибоко під сподом був якийсь старинний незнаний канал. Під тягаром домовини він завалився а в наслідок того, запалася будова гробівця. І труна пішла мабуть у той канал.

Ці здогади можуть мати деяке оправданне. Гріб Леніна був на Красній площі

біля Кремлю. Можливо, що там були якісь старі канали.

Труни, досі не знайшли. Військо день і ніч стереже місця. Нікого не припускають а за всякі чутки проголошено грізні карі.

Але про цю таємну подію у Москві знають вже не тільки в Совітській Росії і на Україні. Кореспонденти чужих газет рознесли її як сенсацію по цілому світі: що Леніна сира земля не прийняла!

Одна німецька газета додає від себе: Тутенкгамен три тисячі літ пролежав в Єгипті і ще Бог зна скільки бувби пролежав спокійно у своїм гробі. Ленін тільки 30 днів, і то не знати, що з ним сталося?

Та що іншого єгипетські „інжинери“ а цілком що іншого советські, котрі вибудували мавзолей над заваленим каналом.

Перший український пресовий процес на Волині.

Треба зазначити, що поява д-ра Ганкевича в Луцькім суді викликала сенсацію і він за дворазовий побут в Луцьку успів завоювати собі симпатії наших „кресовяків“. Між ними майже в слух висказується

жаль, що д-ру Ганкевичеві не покрутило вязів в залізничій катастрофі під Дубном, в яку він попав підчас першої поїздки до Луцька на процес „страшного комуніста“.

всякого зла, що йде всупереч нашим правам і польській конституції.

Тут ходило о доказанні злочинності або фактів. І доказано факти. А коли так, то тут не може бути мови о злочині з §§ 129 і 154 к. к. Редактор не осуджує влади, але старасться вичислити перед нею справу і апелює до тієї влади. Чи це не доказ довіря? Чи піле вівця зі скаргою до нов-а? Колиби редактор був дійсно таким злим, як його представляє прокуратор, то він не писавби того, що писав а пішовби агітувати таємно, щоби підкопати владу. Але коли він про це пише, коли послы йдуть зі скаргами до найвищих урядів, то деж тут є злочин?

В „Сел. Правді“ був передрук з „Курієра Поранного“. Прокуратор і за це оскаржує редактора, бо не може бути, щоби „К. Поранни“ писав, що Польща не втримається. Редактор перекутив вістку „Курієра“. Але на щастє навіть в акті обжаловання виразно вказане жерело яке подас цю вістку, в цім випадку німецька преса. І прокуратор хотів підсунути редакторови огидство не так каригільне, як огидне з морального боку. Щож до війська й поліції, яке підтримується для полагання внутрішніх справ в державі, то чейже це доказують всі сторонництва в соймі. В соймі доказують, що колиб якийсь відсоток видавано менче на військo й поліцію, то це було би в користь ріжних добродійств для громадам.

Чи багато було українських шкіл за царату? — питає прокуратор. Оборонець як Українець не

сказавби того, де допустивби по рівнянню демократичної Польщі з деспотичною Росією. Там не було шкіл українських, але не було й польських. І ніхто навіть з Поляків не ставить такого питання. Голос прокуратора — це відокремлений голос і оборонець над цим більше не остановляється.

Прокуратор доказує росповсюдження конфіскованого часопису тим, що один примірник є в руках оборонця і сконфісковані уступи читав свідок посол. Алеж це в цілім світі допустиме, що окремі примірники конфіскованого часопису остаються на руках, бо з чого посол вносивби інтерпеляцію? Це є одинокий засіб оборони преси. Припустім що староста недолюблює редактора. Колиб тоді не було в редактора нікого засобу для оборони, то немислима була би праця преси взагалі. І тут ходить

тільки о пошанованні конституції і нічого більше.

В кождім парламенті є групи, що взаїмно себ: поборюють, часом навіть дуже сильно. Колиби йти за словами прокуратора, то при звалюванні кабінету Вітоса не вистарчило б в Польщі прокуратор в і судів, щоби вслідкувати за „злочинцями“.

Попри все (надужитте і т. п.) існують, ще справи національних меншостей. І у тих є завсіді більше розчулення, як у пануючих націй. Вони більше відчувають всяке лихо, іх більше може вразити нещастє по-ривдженого як пануючих.

Конституція каже що кождий має право заховати свою народність. Щож з того § фу конституції, коли вимога школи — це злочин, вимога собору — антипаньствова діяльність пошанованні своєї мови — антипаньствова діяльність чинник?

МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

2. За освіту українського духовенства.

В крайній матеріальній нужді, темноті й без ознак свого окремого національно-культурного життя перейшли Українці Галичини з польської неволі під панування Австрії. В другім році по прилученню Галичини до Австрії загостив до нашого краю Йосиф II й відразу запримітив, що крім польських магнатів усе населення було дуже вдоволене із зміни, яка зайшла в його політичній долі в 1772 р. „Всі ждуть від нас справедливості — одні магнати невдоволені“ — таке було в Йосифа загальне вражіння від подорожі, з яким він поділився листовно з своєю матір'ю Марією Тересою.

Перший губернатор Галичини гр. Перген вручив у Львові Йосифові подрібно звідомлення зо стану краю. Між иншим зазначив тут гр. Перген, що велику більшість сільського населення творили Українці й що між українським і польським духовенством була велика

?)

ворожнеча. Губернатор радив австрійському урядові звернути пильну увагу на економічне положення селян, щоб притягнути їх цим робом на свій бік. Не дораджуючи простягати якусь особливу опіку над Українцями, гр. Перген підносив, що вони все таки можуть у разі потреби бути дуже пригожим знарядом проти польської пануючої кляси.

Що гр. Перген відраджував австрійському урядові виявляти якусь особливу опіку над Українцями, це не диво, бо не тільки перед галицьким губернатором, але й перед центральним урядом у Відні обвинувачували Поляки Українців, що це непевний елемент. Навіть щодо віри — говорили вони — Українці непевні, бо симпатизують із Росією. Тому — виводили далі — краще для Австрії підпомагати в Галичині зріст латинського обряду коштом грецького. А що Поляки уважали завсіді латинський обряд признакою польської народности, а грецький обряд признакою української народности, то замаскована чисто релігійна просьба польських магнатів і духовенства була просьбою, щоб австрійський уряд помагав Полякам винародовлювати Українців.

Навіть в Росії, серед всього безправя, суд стояв на своїй висоті і ще тепер говорять про нього з незвичайною повагою. І ко н тут є щось поганого, то хай вквже на це суд Голос суду почують всі він відібється далеко, а головню в сернях тих малих — меншостей. Суд скаже — *Salus reipublicae* — вимагає, щоби усунути надужитте. А це буде зроблено, коли справе-

дливо вирішиться справа редактора шо робив може невдачно, але ши ро. Я чекаю звільняючого вироку.

Суд оголошус, що вирок ого лоєть слідуячого дня о 10-й год. рано. Слідуячого дня оголошено бирок: Три місяці в'язниці Вирок неостаточний, до апеляції звільня-ється обжалованого за кавцією 200 злотих лодьських. (— о)

читальня одержада бібліотеку. Від- так зачав перекоувати що таких часописів як „Укр. голос і Земля і воля” не повинні громадяни чита- ти, бо це комуністичні часописи а тим самим шкідливі. У відповідь на це голова звернув увагу старості, що кожний часопис який попадає в руки громадян переходить через цензуру і з цікавості запитав, які властиво часописи належить читати. Місто відповіди пан староста видав заборону дальшої діяльності чи- тальні. Виділ читальні вніс рекурс.

Похід на „Просвіту”.

Мостиська.

Mościska 31. stycznia 1924. Do Wy- działu Filji Towarzystwa „Proświta” w Sądowej Wiszni do rąk własnych Pana Zastępcy Przewodniczącego Ste- iana Krywiaka nauczyciela w Woł- czyszczowicach.

Na podstawie § 25. ust. 2 ustawy z dnia 15. listopada 1867 Dz. u. p. Nr. 134 zawieszam działalność tam- tejszej filji „Proświta” ponieważ stow- arzyszenie to przekracza swój zakres działania określony statutem.

Wobec powyższego tutejszego zarządzenia nie wolno przedsiębrać żadnych czynności związanych z po- wyższem stowarzyszeniem a to pod rygorem skutków karnych przewidzia- nych w § 36 na wstępie cytowanej ustawy.

Przeciwko temu orzeczeniu służy prawo odwołania się do województwa lwowskiego we Lwowie, wydział Prezydjalny, które podać należy w ciągu dni 8 licząc od dnia następnego po dniu doręczenia intymatu przez tutej- sze starostwo. Starosta Zgoda.

Зборівщина.

Від якогось часу політична власть почала на добре опікуватись читальнею „Просвіта” в Маркополі. Командант місцевої поліції в товаристві одного поліціанта за- гостив до читальні 31 січня ц. р., зажадав отворення бібліотеки, пе- реглянув книжки, декотрі з них як „Наша школа в ярмі” та по одному числі часопису „Земля і воля” „У- країнський Голос” „Новий Час” за- брав зі собою, а шафу з книжками замкнув і залякував. Дня 18 лютого вечером одержав голова читальні покликання до староства в Зборові. Колиж голова явився в означенім реченці староста в першій мірі до- магався в'яснення звідки і від кого

Бережани повіт Заліщики.

Де тут льогіка? При читальні „Просвіта” в Бережанах існує ама- торський кружок, який від часу дає представлення в своїй громаді і в сусідних. І так: Дня 19 січня ц. р. відіграв „Сватання на Гончарівці” в Хмелевій. На це представлення староство зізволило рішенням своїм з дня 7 січня ц. р. до числа 84. Колиж той самий кружок хотів повторити те саме представлення в читальні „Просвіта” в Бережанах дня 3 лютого ц. р., і про це пові- домив дотичне староство письменно, одержав на це заборону, бо мо- вляв — в старостві не є відомо, чи дана штука є цензурована або в за- галі була granoю на сцені столич- ного міста.

Листи з волинського села.

...Які ми ще бідні..

І що це йому нараз впало в голову — подумаєте Братіє без-

земельна, коли прочитасте такий заголовок: — невже він і досі не знав що ми бідні?..

..Знав я і — знаю, Братіє..

І в обороні українського народу перед його латин- щенням і польщенням виступив енергійно львівський єпископ Лев Шептицький, найнаменитіший із єпископів, що їх дала уніятській церкві родина Шептицьких у XVIII в. Лев Шептицький доказував перед австрій- ським урядом, що Українці це самостійний народ, окре- мий від Поляків, що Українцям належаться рівні права, тим більше, що політичне значіння Українців для Австрії велике: вона моглаб злучити всі українські землі під своєю владою.

Єпископові Льву Шептицькому лежала також дуже на серці справа заснування єпархіяльної семинарії. Цю справу пригадували єпископові й уряд і вороги. Коли в 1775 р. вніс він просьбу до Марії Тереси про по- твердження капітул львівської, галицької й кам'янецької, спротивився цьому латинський архієпископ Вячеслав Сераковський, підсмішкуючися, що „львівський єпископ має в своїх трьох єпископствах і єпархіях понад тисячу дуже вбогих парохіяльних церков, які благають у нього помочи. Нехай їм поможе. Має стількиж парохів темних, без оглади й науки, котрі не вміють учити божого стада правд віри. Нехай заложить семинарії для освіти

свого клиру”. Не велика буде користь, коли уніятська церква одержить десятьох каноніків більше, а його парохі будуть простаками й невіжками.

Створити освічене духовенство для уніятської церкви лежало й у державнім інтересі Австрії. Один із ступнів австрійського уряду на цім шляху наступив у 1775 р., коли Марія Тереса утворила 14 місць для молодих Українців Галичини, по шістьох із перемиської та львівської єпархії, а два місця для василіян, в гене- ральній духовній семинарії у Відні, в так званім „Бар- бареум” від латинської назви св. Варвари, при церкві якої й містилася згадана семинарія. З неї виїшла ціла низка вищих достойників уніятської церкви в Галичині й на Закарпатській Україні.

Для духовної семинарії вспів Лев Шептицький збудувати окремих будинок при церкві св. Юра, але справа заложення семинарії знову відтягнулася, а неза- баром (1779 р.) і помер Лев Шептицький, приготувавши все для заложення семинарії, яке й наступило в 1779 р. за його наслідника на львівським владіцтві Петра Бі- ляньського.

(Далі буде.)

Але — такий дурний випадок, а так мене зворушив, що серце стиснулось і якимось мимоволі вирвалось мені з грудий: — які ми ще бідні... бідні...

Якимось зайшов я раненько до міста таки Луцька.. Іду вулицею й оглядаюсь — місто.. І якимось ніяково на душі стало. Не то що тобі село, що й якусь душу в собі чуєш... ні! Це бездушне місто, що тільки й витріщає баньки за мамоною; — ще на рогачці якимось душа ніби холодне й стає така маленька — маленька. Не даром же кожний дядько в місті шукає в першу чергу за селедцем — ну і звичайно — риба любить плавати... Це мабуть таки для храбрости... Бо інакше в місті то він і рота не роззявив би, а так, то й по турецьки забалакав би не то, що по польськи... А розсердиться, то диви, де й відвага влялася: навіть до пана, як мати вчила, забалака.. Та — не в тім-же річ...

Ото йду й дивлюся — йде собі хідником пан (я думаю, що пан, бо видно, що з міста) так під літ 40, а в руках довгий ніби батіг, а на кінці петля. „Помаленько, помаленько! клич його, проси!“ — приговорює, Розглядаюсь, аж серединою вулиці ледви сунеться, підкрадається малий хлопчина, літ під 13. У того в руках за спиною такий-же батіг, а перед ним біжить, крутиться, хвостиком вимахує якимось цуценя; нічогеньке собі, але збідоване, видно безпритульне. Почуло лагідний, дитинячий голос; почуло, що його кличуть і повернулось; —

хотіло поласкатись, а може — і хлібця кусочок надіялось дістати.

За хвилю цуценя вже пестилось на руках хлопчини, нервово зарігало, непевно крутило хвостиком, язичком до хлопчиного обличчя рвалось — віталось з новим товаришем. А з боку чути твердий, відливий, насмішуватий голос: „неси його до паки!“

Безсмертний.

Народня освіта на Харківщині.

Губерніяльний відділ Народньої Освіти зазначив, що в шкільнім році 1923—24 повинно було бути в Харківщині 846 шкіл з 93.000 дітей та 304 шкіл з 17.000 дітей в самому Харкові. Колиб цей план виконано було вповні, то в школах соціального виховання вчилось би було 35 прц. всьої дітвори Харківщини. На ділі удалося притягнути лише 32,5 прц. всьої дітвори. Школи є 7, 6, 5, 4 і 3-літні. — Носяться з думкою завести загальний шкільний обов'язок а по селах довести навчання бодай до 4 літ-

нього типу. — В цьому шк. році були більш сталі матеріальні підвалини. справа з паливом стояла значно краще чим минулого року і за браку палива ніде не було перерви в навчанні. Не цілком задовольняючо стоїть справа зі шкільними підручниками. — В дитячих будинках навчання йде гірше чим по школах. — Губвідділ НО. старається поліпшити навчання в дитбудинках та надати йому трудові підвалини. — Не цілком задовольняюче стоїть справа із працею політ. установ. — Праця в напрямі поборювання неграмотности йде в

Як любити

рідний край?

(Аристид Атенець).

Представляючи хоробрі подвиги героїв старинних Греків, подвиги, які мають в нас збудити волю, не можемо поминути сдного героя, що ділом і доброю радою поставив свою, занепащену ворогом країну на ноги. Був ним Аристид, син Лізімаха, в Агенах.

Свою політичну діяльність почав він около 490 р. пер. Хр. і скоро потім був уже знаний в мілій державі, як правий, чистий як сльоза, справедливий муж, так що коли 489 р. поклав свою кандидатуру на уряд архонта (щось в роді міністра) всі суперники відкликали свої кандидатури і уступили йому. — Однак вже в кілька літ потім Атенці доконали на нім невинно такого промаху, що спісля дуже жалували: засудили його так зв. черепковим судом на прогнання

з держави. Постарався о те його суперник, цалкий Темістокль, який вспів переконати Атенців, що Аристид лише шкодить державі, коли не хоче пристати на введення нових законів і реформ.

Про безкритичність тодішньої атенської громади і про невинність Аристиди свідчить такий вимовний ф-кт. який нам передає історія:

Черепковий суд — було то всенародне голосування яким підозрілих о зраду або охоту загарбання влади горожан присуджувано на десятилітне вигнання. Кожний горожанин писав на глиняній табличці імя того, кого вважав небезпечним для держави, хто дістав понад 6.000 голосів мусів іти на вигнання. В день суду переходив Аристид ринком і побачив саме, як якийсь горожанин писав його імя на табличці.

— Що тобі винен той чоловік, — і чому уважаш його небезпечним для республіки? Запитав Аристид...

— Я його зовсім не знаю —

відповів чоловік — але мені не подобається, що всі про нього говорять, наче про справедливого бога!

Але Аристид не відбув своєї кари, бо вже по кількох літах був відкликаний до краю, рішенням народу. Причиною того відклику було тяжке положення, в якому знайшлися Атеги в ті часи. Була то доба воєн з могутніми тоді Персами, які вже двома наворотами нападали Грецію з величезними військами а тепер саме готовилися третій раз.

Тодішній перський король Ксеркс приготував величезну армію і флоту і вирушаючи з Азії, вислав наперед себе послів до всіх грецьких держав з зазивом, дати йому землі і води на знак підданства. Деякі міста зараз зі страху піддалися але Атеги рішили оборонятися. Не диво, що потрібно їм було якнайбільше людей, як Аристид, тому відкликали його до краю.

Вернувши до краю, Аристид

місті краще чим на селі. Всіх курсів неграмотних в губернії нараховується 298. Організуються окремі „Товариства допомоги поборювання неграмотности“.

Товари дешевіють.

За перші десять днів лютого ц. р. в Харкові червонець подорошав на 35,2 проц. в радзнаках а товари на 31 проц. Таким чином ціни на товари за той час змінилися на 42 проц.

Українська воздушна фльота.

На харківському аеродромі (фабрика для виробу літаків) закінчено будувати найбільший в СРСР ангар для 12 великих пасажирських літаків типу „Комета Дорне“. Також спішно закінчується будівництво великої летунської майстерні для будови та направи літаків. Одночасно обурядуються аеродроми в Полтаві, Кременчузі, Єлисаветі та Вознесенському. Вироблено мапу польотів.

Для обслуговування літаків „Комета Дорне“ запрошено з Німеччини досвідчених летунів, бо поки що бракує своїх власних вивчених летунів, для цих великих апаратів які перший раз являються в СРСР.

Завданням „Укрповітряху“ є перевозка пасажирів, вантажу та пошти. Рух літаків погоджено з рухом літаків по шляху Москва—Харків, що обслуговується „Доброльотом“, а також з рухом літаків Одеса—Ростов по лінії Москва—Харків. Ростов, що є частиною великої концесійної лінії, яка об-

зовсім забув про кривду, якої дізнав незаслужено від введених в блуд земляків, і цілою душею віддався на службу рідному народові.

Він вже під Маратоном перед десятима літами, вславився своєю хоробрістю, — і тепер віддав великі услуги вітчизні в морській битві під Саляміною, де вождом був згаданий Темістокль. Але найбільші заслуги для рідного краю положив Аристид в рік опісля, коли його вибрали вождом.

Побитий Греками Ксеркс вислав в рік по салямінській битві нову армію під проводом зятя Мардонія. Мардоній підступив під Аteni і вислав послів з зазивом, щоби Атенці йому піддалися, а він їх пощадить. Але Атенці, якими проводив тепер непохитний патріот Аристид, відповіли так, що варто й нам ту відповідь знати:

(Докінчене буде).

слуговується „Юнкерсом“ та сполучає Штокгольм з Тегераном.

Сезон полетів почнеться між 1. і 15. квітня. Перший лет відбудеться між Харковом і Одесою через Полтаву.

Де є ще свідомий громадянин України, який не передплатував би „Нового Часу“.

ОМЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Бесарабія під румунським постолом.

Українське населення Бесарабії страшно незадоволене румунським пануванням. До цього має багато причин, з яких найважливіші отсі:

Румуни придушили громадське самоврядування. Вся влада на селі опинилася в руках поліцейських агентів. Агенти сігуранци (охранка) самовільно арештують кого хочуть, а як хто всуне добрий „бакчиш“ то випускають, деруть „бакчиш“ за всяку справу і то так немилосердно, що ніхто з приїзжих людей не може назвати іншої країни, яка під тям зглядом могла зрівнатися з Румунією.

Крім того Румуни запровадили натуральну повинність перевозу і чужову. Селяни мають тільки роботи, що подавати свої коні для урядовців та агентів сігуранци, що їздять для розваги куди тільки їм забажається.

Румуни відчувають ненависть селян і цілого населення до „нової батьківщини“. Румунія не держить в Бесарабії ні складів амуніції ні зброї та не вкладає капіталів у підприємства. Все живе ніби в корчмі і готово що хвилини зірватися та полетіти...

Недавно тому румунські „гранічаре“ в Хотині прибігли були до

Фрунзе грозить.

Головнокомандуючий більшовицькими військами на Україні Фрунзе виголосив промову, в якій зазначив, що належить поборювати серед совітських громадян погляд, немовби завдяки визнанню совітів через західні держави не треба

касарні та крикнули: „Большевики йдуть!“ І все в один мент і жовніри і офіцери схопилися, хто в чім був та давай на втікача. Так прибігли 25 кілометрів, аж тут показалося, що це не були большевики, лише купка втікачів — тай завернули назад.

З визнанням радянської влади європейськими державами вирішене справи Бесарабії набирає актуального значіння. Цими днями розпочнеться у Відні совітсько-румунська конференція. До тепер між Совітами і Румунами ні війна ні мир. Будуть на тій конференції радити як зробити, щоби жити в згоді. Вже тепер можна випрокувати, що та нарада розібється. Бо Румуни Бесарабії не віддадуть, ані не згодяться на плебісцит в Бесарабії. А тимчасом Радянська Україна підготовляє ґрунт під конференцію. По цілій Україні відбуваються віча, які ухвалюють протести проти румунського насильства над українським населенням Бесарабії. Збирається фонди на допомогу Бесарабії і т. д. Румунія покищо горойжиться. Але прийде час і тих паскудних циганів провчуть Українці, як поводитися з людьми.

було проготовлятися до війни. Дні проби і воєнних заверух не проминули — говорить Фрунзе. Західні держави зброяться, то мусять зброятися також совіти. В короткім часі, на думку Фрунзого, вибухнуть нові воєнні конфлікти.

Польща

має три сенсації. 1) Дістала позичку в сумі 100 мільонів золотих франків в Італії. На ту позичку заставила Польща тютюневі фабрики. Дуже вас любимо, кажуть Італійці до Поляків, даємо вам позичку, але, якби ви не хотіли її сплатувати, то ми ваші фабрики тютюну заберемо для себе. А якби ви, кажуть Італійці до Поляків, виленталися в війну, то ми на фабриках тютюну пови-

вішуємо італійські фляги. І буде так: ніби фабрики в Польщі, а ніби італійські. В Польщі з тої нагоди велика радість, бо це перша позичка не на воєнне приладде.

Друга сенсація, то з польськими міністрами. Бувшого міністра скарбу, торгівлі і промислу Кухарського обвинувачують о те, що як міністер наразив польську державу на сграти понад два і пів мільона золотих

франків. Іменно позичив у державної каси акційному товариству „Жирардів“ около три мільйони зол. франків, а опісля приймив від того товариства звороту пів мільйона, а решту чорти взяли. Тепер за це Кухарські готов опинитися в криміналі.

Трета сензація, то Муха. Той сам Муха, про якого польські газети писали, що його вже нема, розпочав знов „воснні операції“ на Полісію.

Нападат той Муха на двори, тай рабує, на постерунки тай поліцаїв вистрілює. Багато війська і поліції стягнуто, щоби Муху зловити, а Муха то рабус, то сховатись, чиста цюцюбабка. Польські газети пишуть, що його тому не

можна зловити, бо він втікає час від часу на територію совітів.

Ага ще є четверта комедія. 18. ц. м. розпочався в Варшаві процес проти офіцерів польської армії за те, що вони видали приказ слідити маршалка Пілсудского, що він робить, з ким говорить, хто до него приходить і т. д.

При виборах

на Підкарпатській Україні побідили комуністи. які одержали чотири мандати. Мадяри здобули 2, чеські

соціалісти 1, чеські народні соціалісти 1 і партія Курпяка (руська аграрна партія) 1 мандат.

Нащо такої ухвали, як на поліції не бють?

Соймова комісія бюджетова прийняла резолюцію такого змісту: Сойм взиває уряд до сечасового видання заряджень, які усунулиби недомагання в тюрмах і поліційних арештах і які унеможливилиби ви-

мушування зізнань нелегальними средствами, головно при помочи биття і катовання.

Польські газети пишуть, що в криміналах не бють, на щож отже та резолюція.

Грецький король

якого вигнали з краю не хоче зречися своїх прав до престола.

Дещо про розводи.

Тепер, коли розводи стають частим явищем, цікаво переглянути як відносилися до справи розводу різні народи від найдавніших часів.

Римлянин міг розвестися зі своєю жінкою коли вона не додержала йому вірності, коли переглядала без дозволу його приватні скрині, або коли без його дозволу уживала горячих напоїв.

Розводи у них були дуже часті. Оповідать приміром про одного мушину, що прогнав по черзі двадцять жінок, та про жінку, що розводилася з двадцятьма чоловіками.

В старинній Греції від найдавніших часів виплачувано в день шлюбу якусь суму грошей на случай повдовіння або розводу.

На Кореї (півостров на східній побережжю Азії) муж може розвестися з жінкою тільки так, що убає її.

В Тибеті (Азія) подружки можуть розвестися, але ні одно з них не має права одружитися вдруге.

Причиною до розводу в Китаю є коли подружки відчужають до себе взаємну відразу, або надто велика сварливість та балакучість жінки.

У Туркменів є такий звичай. Коли жінка виходить з дому, а муж скаже її „іди“ без додатку: „верни знова“ — то це вже значить, що вони розвелися. Це однак не перешкоджує, щоби вони знова на ново подружились.

В деяких місцевостях Сибіру відбувається розвід в той спосіб, що муж зриває вельон або шапку з голови жінки.

Дуже цікавий звичай є у Індії. Вони уживають за свідка шлюбу... деревляний кілок. Розвід у них відбувається в той спосіб, що подружки палять торжественно той кілок.

Курси проти штунди.

Від довшого часу шириться на Волині нова релігійна секта, що називається штунда. Одною з причин, що люди відвертаються від православної церкви, є служителі тої церкви — попи, що своїм поступованнем дуже часто зражують собі народ. Як засіб проти штун-

дистського руху, православна церква в Польщі влаштує курси, які мусять скінчити всі священники й дяки. Такі курси почались дня 17 лютого ц. р., і в Луцьку. Проводити ці курси приїхав з Кременця якийсь Перетрухін. Дперва після кількох днів викладів виявилось, що

Найбільша локотивна світа.

На образку бачимо частину, одно колесо тільки найбільшої локотиви світа, яка їздить на лініях Південно-паціфічної залізниці в Америкі. Щоби уявити собі її величину порівняймо її колесо з висотою чоловіка, що стоїть побіч. Промір того колеса виносить 180 метра. Локотива та висока на 480 м., довга більше як 30 метрів, а важить сама 290.000 кг. Тепер будують Американці 54 таких локотив — великанів. Треба додати однак, що винахідником того великана є Француз. Американці тільки опатентували і використовують.

курси — це зайвий засіб для збирання грошенят. Кожний курсант платить за курс: священник 1 долара і дяк $\frac{1}{2}$ долара, а крім цього кожний мусить купити: священник 5 календарів а дяк 3 календарі. (Календарі видав в російській мові митрополит Денис. Ціна календаря 4 мільйони мп.). Щось там було ще назначено й за спізненне на курси, а за свідоцтво скінчення курсів 5 мільйонів.

Яскравий образець дають, ще й такі випадки: На курси приїхав (з обовязку) один старий — старий священник, що до своєї старости ще й безустанку кашляв. За ним заступався другий священник, щоби його відпустити. Керовник курсів не мав нічого проти цього, але поставив умову: тої священник повинен купити 20 календарів. Інчому священникови трапилась в селі треба. Коли він хотів звільнитися з лекції то й йому поставили умову: купити 5 календарів. Хіба-ж не курси? І ще дивуються, що православне падає, а духовенство тратить впливи у своїх мирян Час би спам'ятатися духовенству. При добрій волі воно може принести народови багато добра, але на жаль досі тих людей доброї волі дуже-дуже мало.

Чк

Ви вже приєднали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Як годувати худобу?

8. Вода.

Коли наприклад корова має дати сподіваний хосен, мусить мати і води подостатком. Таксамо кожда тварина. Тому на поїння треба звертати пильну увагу. Особливо

в зимі бо студеної води худоба радо а через те й досить не пє. Це важне і у тівних коров, які у сильні морози треба поїти літною водою, щоб не дай Біг не скинули теляти. Щоби наші господарі знали міру води, якої треба тварині, завважую, що:

Найкраще досліджені дотепер— вітаміни в молоці Є їх там аж три роди, які означається буквами а), б) і в).

Вітамін а) подібний до товщу, товариш деяких товщів, розпускається в товщу, алькоголю і етері. Багато є його в маслі, сметані, трані і т. п. Растинні олії, витиснені при поміркованім теплі, мають в собі цей вітамін. При високім огріттю оліїв і товщів він гине. Тому не ма його наприклад в маргарині. Мало цього вітаміну в свинській солонині. Як годувати свині добре зеленою пашою, більше його і в солонині, бо зелена паша має цього вітаміну чимало. Як корови пасуться, в молоці більше його, аніж як годується їх сіном. При частім перекиданню і сушенню покосів тратиться не тільки що найделікатніші листочки, але під впливом сонця і повітря (оксидация) также і цей вітамін. Як у паші цього вітаміну замало, молодник не прибирає на вазі а навіть худне, хорус на очі (кератомалация), рогівка ока червоніє, через недостачу цього вітаміну вапно недостаточно осідає в костях ялівника (і дитий) і їх кости мякнуть. (Діти, що пють замало молока, у яким є вапно і цей вітамін, дістають криві ноги. Їм треба дати більше вапна і цього вітаміну, додаючи до їх харчу молока, масла, трану). Між вапном і цим вітаміном є такий стосунок, що цей вітамін дуже корисно розділює вапно в тілі людини й худобини. Коли дотепер лихо яке виходило в годівлі через пашу з недостаточним засобом вапна, не все вдавалось усунути додатком до паші так званого „годовляного вапна“, то причина в шім не інакша а тільки ця, що там долаток вапна до паші без вишеназваного вітаміну не ви-старчас.

Вітамін б) находиться в растинних кормах, в молоці і дріжджах. В зерні міститься він (як в рижі) в оболонці, що покриває мучке зерно. При меленню збіжа цей вітамін головно відходить до грису а як кильчиться зерно в рілі тоді він збирається в кілцях. Тому таким добрим кормом для худоби є кілці ячмінні (клці солдоду) — і в менчій мірі — грис. Ясно, що в хлібі з питльованої пшеничної муки цього вітаміну нема, а в чорнім

1) Кінь (400 кг. ваги) на „сухий паші“ потребує на днину кругло	37 літрів води
а крім того до миття	10 „ „
тойсам кінь, як пасеться має випити на днину	10 „ „
кінь (600 кг. ваги) на „сухий паші“ має на днину випити	45 „ „
а опріч того до миття треба йому на днину	10 „ „
2) Корова (500 кг. ваги) „на сухій паші“ відповідно до кількості молока, теплоти стайні, соли яку дістає і т. п. потребує на день	60—80 „ „
а як дістає багато воднистої паші (бульба, бураки)	30 „ „
як пасеться	20 „ „
3) Бугай (700 кг. ваги) „на сухій паші“ разом з миттем на днину	70 „ „
віл (600 кг. ваги)	60—75 „ „
„ „ „ „ як дістає воднисту пашу	20—25 „ „
„ „ „ „ як пасеться	20—25 „ „
молодник (250 кг. ваги) „на сухій паші“ разом з миттем на днину	25—30 „ „
„ „ „ „ як пасеться	8—10 „ „
4) Вівця (50 кг. ваги) „на сухій паші“ 3 літри, а як пасеться 2 1/2 л. води щоденно.	
5) Свиня (100—250 кг. ваги) потребує 20—50 літрів води на день, а як дістає досить воднистого корму і молока, то не завадить додати на день ще 4—10 літрів води.	

Дорослий чоловік спотребовує на питте й митте щоденно кругло 10 літрів води.

9. Вітаміни.

Ось і пізнали ми усю поживу нашої худоби і загальні основи годівлі*). Та хліборобська наука не спить, вона все провірює давні свої правди і доповнює їх усім новим, що завважить і зрозуміє. В останніх роках попала ця наука на дуже цікавий для годівлі слід. А іменно в далекім від нас індійськім краю їдять люди багато рижі. На своїх жорнах вони здавен давна відділювали від зерен рижі тверду, нестравну луску. Це йшло пиняво і недокладно, але годі було інакше; млинків до мелення зерна індійські селяни не знали й не мали. Аж недавно Англіки привезли з собою в Індію усякі машини, між інчим добрі млинки до мелення рижі. Робота пішла легко, жваво і докладно. На цих млинках відходила з рижі не тільки тверда зверхня нестравна луска, але ще й срібно-сіра болонка і поволока так званого алеврону а оставадось само біліське зерно. Їли Індіяни довший час цей біленький риж і — стали хорувати, як ніколи до того часу. Зараз взяла це на увагу наука і провірила, що на 10.000 людей, які довший час їли біленький риж без срібно-сірої болонки, захорувало

ло новою недугою („берібері“) 280, в з 10.000 людей, які їли риж з більшою часткою цієї болонки захорувало тільки 24. Хтож ів старомодний риж з болонкою а тільки без нестравної твердої луски, був усе здоров. Занялася тоді наука блище та докладніше цєю срібно-сірою болонкою між лускою та зерном рижі, таким чином віднайдено незнане дотепер поживне тіло яке й названо: вітамін. (Віта — латинське слово і означає: життє). Наука негайно провірила, що ці вітаміни є не тільки в болонці рижі, але й у інчих кормах, що ці вітаміни є доконче потрібні до зросту людей і худобини, що вони охоронюють їх перед певними недугами, що без них сила (хемічна енергія) білка, товщу та углеводанів вповні не використовується та, що їх знищити можна (на велику шкоду годівлі) не тільки відкиненнем певної болонки (як це було в рижі), але наприклад сильним огріттем деяких кормів (понад 100 ступнів тепла).

Якраз тепер наука далі розбирає цю цікаву справу і хоч вона ще не сказала свого останнього слова про вітаміни і хоча ізза того навіть прекрасні й найновіші чужі книжки про годівлю худоби, ще про них не згадують, то всеж таки це, що вже знаємо про вітаміни, заглугує, щоби познакомити і з ними наших поступових селян-хліборобів**).

** Мої замітки про вітаміни основан передусім на студії д-ра Брама (Dr Brahm

Zeitschrift für angewandte Chemie, 1923, nr. 41) і статі д-р Штуцера („Land und Frau“ 1923, nr. 24 і 25).

*) Про це є в нас дуже добра велика книжка проф. о. Раковського у двох частинах під наголовком: „Головні основи годівлі домашніх звірят“ — Львів 1911 і 1913. Бібліотека „Сільського Господаря“ ч. 15 і 25.

хлібі ще є. Англійські досвіди*) подають, що коли скількість цього вітаміну в пшеничних кілках означає числом 10, то в пшеничній грисі буде його 15, в бараболі 19, в горосі 40, в дріжджах 177, в кілках рижу 200, в жовтку яйця 147, в м'язі корови 39, в печінці вола 147. Як у їді замало цього вітаміну, людина й худобина тратить охоту їсти, слабне і легко впадає у нервові неуги.

Вітамін в) знаходиться у більшій кількості в усякій свіжій горюдині, також в молоці, яйцях і овочах. Затрачується при огрттю до вищих температур (особливо при натисканню) а також через повільне сушення при доступі повітря. Тому хотай є в н у свіжій м'ясі, нема його в м'ясних консервах і через те, наприклад на війні, через часте їдженне таких консерв, вояцтво часто хорує на так званий шкорбут. Вітамін в) називають тому протишкорбутним поживним засобом.

Вітаміни є в тілі людським і звірячим, але дпстаються вони тім із рослин, які споживає людина а худобина. Безпечно вже ось-ось і зовсім докладно розясниа наука усі прикмети вітамінів. Тоді доціль на годівля худоби піде ще один великий крок вперед.

*) „Medical Research Comittee“, Лондон 1919.

Підгайці. Завитав тут якийсь досвідчений агент поліційний, який був тут осіню в 1922 р. і розпочав вже своє „урядованне“ (urzędowanie). Дня 4. марта перевів при співучасті поліції ревізію в місцевій кооперативі. Череглядали торговельні книги, на яких розуміються „як вовк на звіздах“. Того самого дня переведено ревізію у дя

Чеки

висилаємо всім передплатникам з нинішнім числом. Хто не вирівнав ще передплати за місяць март і зараз не вишле її на квітень або якоїнебудь залеглости, то в квітні рішучо „Нового Часу“ не одержить, як також місячного додатку, а буде ним портрет гетьмана Богдана Хмельницького. Тому просимо спішитися з висилкою передплати, бо чеками гроші дуже довго йдуть. Передплату належить висилати все з гори — інакше не будемо посилати часопису.

Адміністрація.

ків гром. Бемка і Мушкевича. Дня 7 марта переведено ревізію у директора Лади Шукали за скарсами збірок на „Рідну Школу“. Забрали ось які небезпечні книжки: календар „Дніпро“ з 1923 р., календар „Учитель“ з 1923 р., Кашенка „Славне військо запороське“, „Нова Україна“, „Боротьба за огнище укр. культури“ і брошуру У. П. Т. „Укр. шкільництво під польською владою“. Того самого дня знято на поліції дактильоскопійні відтиски з пальців у гром. Гринька Скаскова з Божикова, тому що передші роблені тому чотири місяці в тюрмі „не вдалися“. Треба висити, що „urzędowanie“ паня агента ще не покінчене, а можливо що і на провінцію перенесеться

Заболотці, пов. Ярослав. Читаю я дописи з різних сторін нашого краю, але здається мені, ніде так нема як у наших Заболотцях. Бо мало того що Читальня „Просвіти“, товариство „Січ“ та аматорський гурток сплять блаженним сном, мало того, що не знайдеться хтось, що взявсяби бодай за яку-небудь культурно-освітню працю, — в нас робиться таке, що тільки встид приносить нашому селови тай нашому народови. Хочби таке Церква наша знищена війною. Нікому навіть не в думці привести її до ладу. Тай хто може тим зайнятися, коли в нас як треба поїхати на друге село — не більше як півтора кілометра — по священника на богослуженне, то нема кому поїхати. А як грапилося жидівське весілле — то наш господарі навипередки запрошувалися у жида, що поїдуть по гостей. Не диво! Жид нашим господарям миліший від священника. Коршма для них приємніша від церкви чи читальні, і в ній вони, як прийде неділя чи свято, сидять цілою громадою аж стіни тріщать. Зміркували, що їм за тісно і задумали будувати другу коршму. А про будову Народнього Дому нікому і в думку не прийде. А що то можнаби вибудувати за ті гроші, що лишаються в коршмі та збогачують жида. Гей, гей! Панове, заболотецька громада погана ваша рада! Покиньте ви горівку, пересаньте забігати жидівської ласки, а відновіть Читальню та гуртуйтеся в ній для корисного для цілого народу діла.

Очидицею.

Чи Ви вже вислали передплату??

Календар. — Березень 1924.

- 24. Понеділок (11) Софрона п. Правосл. Софрона п. — Схід 5:20, захід 5:40.
- 25. Второк (12) Теофана. Правосл. Теофана. — Схід 5:18, Захід 5:41.
- 26. Серета (13) Никифора. Правосл. Никифора. — Схід 5:16, Захід 5:43.
- 27. Четвер (14) Венедикта п. Правосл. Венедикта п. — Схід 5:14, Захід 5:44.

Народні приповідки.

На Сорок Святих сорока сорок паличок в гвіздо положить.
З Сорока Святих сорок морозів бує.

Пригадки для Виділів Читальень „Просвіти“ на березень.

Коли ще не відсвятковано свята Шевченка, то конче це зробити ще протягом місяця березня, бо то місяць поета. Якщо немає сил та змоги уладити концерт, то зробити зовсім звичайні читальняні сходи, на яких хтось прочитавби життєпис Шевченка та кілька творів із Кобзаря. Це буде найкраще вшанованне пам'яті поета, як пошириться між народом знанне його творів. При цій нагоді зробити збірку та вислати гроші до Т-ва „Просвіта“ на фонд „Учітєся“. Котра читальня не відсвяткує свята Шевченка, то значить що вона не сповнила одного зі своїх важких обов'язків і відноситься до всіх інших обов'язків з такою релігією.

— 0 —

Рекорд. Четвергове число „Нового Часу“ пан прокуратор перехрестив аж в двацятьох місяцях. Від бідного машиністи, який долотцем видовбував кождий рядок, пішло в небо не одно тепле слово благодати.

Земельна реформа в Польщі — це вудка, на яку ловиться несевідоме навіть наше селянство, — це мур, о який розбивають собі лоби панські уряди. Тепер властиво вже немає земельної реформи, а тільки закон про парцеляції й осадництво. Наші селяни можуть зложити свої зуби, які гострили на землю — Міністер зем. реф. повідомив маршалка сойму, що той закон разом з другим законом про сфінансованне парцеляції й осадництва вже доповнений поправками і скоро буде пересланий до маршалка Цікаво, чи витримать зуби теперішній уряд такий орішок.

Вальоризація реквізичійних квітів. Підчас польсько-радянської війни польське військо жило достатньо, але — безплатно. У наших селян залишилися тільки стоси реквізичійних квітів, по яких тепер виплачують: за корову 15:0, за коня 6:0, за упряж 30 марок і т. д. Цікаво, як би так тепер наш селянин продавав свої річи по таких цінах, чи хоч його внуки сплатили-б тільки один теперішній податок? — Нарешті довідалися про це і в соймі. Дня 14. ц. м. розглядається в соймі нагльний внесок в справі вальоризації квітів. Міністер військових справ пояснивав, що на це треба-би 300 тріліонів марок. Нічого собі сумка, це до 4:0 ще доставити 18 нолів. Все-ж таки наглість внеску прийнято і відіслано до бюджетової комісії. Гроші на квіти з невністю ще не скоро будуть, але хоч буде надія, що чоловік не дістане за корову 15:0 марок. Хай тоді кожний, хто має який реквізичійний квіт заховає його, а у свій час дасть до вальоризованья.

Немає надії на поправу. На засіданні соймової бюджетової комісії головний комендант поліції признає, що є ствержені випадки биття в арештах. Доказом цього є судові вирокі, дисциплінарки, звільнювані поліціанти і т. д. Але серед теперішніх умов про досконалу поліцію не може бути й мови. Мала платня, тяжка праця і т. п. доводить до цього, що до поліції набирається людей, що ледви вміють читати і писати, а по 6-тижневій вишколенню вони отримують величезну (olbrzymią) владу. Добра потіха.

Процес священика. Дня 12. п. м. відбувся в Луцьку судовий процес проти українського священика о. Проказюка, якому закидали ворожу агітацію і свято таство. о. Проказюк є священиком української автокефальної церкви і „посмів“ без „розрешення“ митрополита Дениса правити в церкві та ще по українськи. Як це його арештували і тримали його 10 місяців у слідчій в'язниці. Нарешті відбувся суд і о. Проказюка засудили на один рік тюрми (twierdzy). До кари зачислили слідчу в'язницю так, що о. Проказюк має ще досиджувати 2 місяці. Внесена апеляція. Децю більше про цю дуже цікаву справу напишемо пізніше.

Повінь поєдинків. Є деякі річі, яких в Польщі багато. Між іншими багато поєдинків. Поєдинкуються великі риби, міністри, послі, генерали, а то й звичайні обивателі. Та поєдинкова зараза наскочила двох інженерів Аркушевського і Румбачича. Ці два завзяті оборонці — Бог знає чого — станули проти себе з закуріченими видами, але не встигли... подати собі рук, бо в найбільшій поспіху... надіхав поліційний самохід, з його висів комісар і забрав обох обивателів до слідчого уряду. Міркуємо: чому б не дозволити двом людям подати собі руки та погодитися.

Д' Анунціо князем. Часописи подають, що італійський король надав титул князя Монтеневозо д' Анунціо'ви, славному італійському письменникові, за його великі заслуги в часі війни і мира. Як відомо д' Анунціо брав участь у всесвітній війні як летун, а потім наробив багато шуму обсадою Фіюме, яке тепер остаточно прилучено до Італії.

Найстарший чоловік світа. На двір одного із арабських королів Гуссейна прибув якийсь Сирієць, який каже, що уродився 1785 року. Має отже тепер 139 літ. Оповідає, що бачив Наполеона в часі його походу на схід в році 1799.

Дванадцятилітня дівчина матір. В Братиславі (Чехословаччина) привела цими днями 12-тилітня дівчинка хлопця. Батько дитини має 58 років і єсть другим батьком дівчинки. Його зараз арештовано.

„Родак“. В одній американській судовій тюрмі повісився Станіслав Касперек, засуджений на 10 років за крадіж і ошукавства. Касперек від 20 років волочився по Америці і жив з легковірності польських жінок. Виступав під різними назвиськами, женився і окрадав жінок. Був жонатий щонайменше 12 разів.

Смерть з надмірної втіхи. Лучаються серед дітей такі вроджені акторські таланти, що прямо дивують своєю грою ціле окруження. І так: Адріана Лекувре в осмому році життя деклямувала уступи з трагедії з такою як на її вік досконалістю, що її матір захоплена незрівняним таланом своєї дитини з великої втіхи залялася слізьми і впала мертва до ніг своєї дочки.

Злодійська ченність. З Генуї (Італія) доносять: У команданта корпусу Монторі вкрадено під час подорожі кундерок в яким було 50 тисячів лірів. Ордери, що находились в кундерку відіслали злодії генералови назад.

Практичні поради.

Добра рада ліпша як готові гроші.

(Народня приповідка.)

Прочищування ока. Запустити око чистою оливою, а усунеться з нього порошок, попел, вугле або малі трісочки, які впали до ока.

Плями з товщу на книжках усуваються в той спосіб, що мішається спалену магнезію з бензиною і потирається тою масою заплямлене місце, а потім стріпується частинки магнезії. Свіжі плями зникають зараз, давні після двох — трох повторень.

Взуття зробиться непромочне тоді, коли його посмарувати розтопленим пчільним воском і баранячим смальцем там, де підощва пририта до верхів.

Чищення шіток. Розпустити трошки соди в горячій воді і всадити туди шітку шерстю в долину, так щоб вода тільки шерсть покривала. По якімсь часі шітка стане біла й чиста. Погім висушити.

Як позбутися щурів і мишей з пивниці. Помастити стіну розпущеним вапном до якого додати трохи вітріолу (Eisenvitriol). В кожді діру, в кожду шпару, як і в кождий угод кинути кристал в вітріолу. Кождої весни треба то повторити.

Срібло чистити в горячій воді з милом і содою.

Проба масла. Посмарувати маслом папір і запалити, правдиве масло пахне, фальшиве чути доєм.

Проба меду. Ложку меду і три ложки винного оцту змішати разом і заколотити. Привидивий мід розпуститься зовсім, фалшофзний оставить осад.

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 20. III. 1924.

Амер. дол. 9,450—9,500.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 8,700.000—8,800.000 Кч 270.000, фран. фр. 455.000, франки швайц. 1,610.000, фунт штерл. 39,000.000—40,000.000, фр. бельг. 360.000. — Ліри 395.000. — Лей 48—49.000. Австр. кор. 133.

Безплатно одержить кождий (вул. Баторого 7.) пробку, в цілі переконання о незрівняній якості і дешевості моїх виробів, відзнач. багато разів на світових виставах 4—10

Зигмунд Кребс, „Патока“ фабрика горівок, лікерів і меду, — —

Львів-Клепарів. Спеціальність: „Шляхтич“ і „Шляхтянка“. СКЛАДІ: БАТОРОГО 7., ЛИЧАКІВСЬКА 3. — Рік заложення 1850. — Телеф. фабрики 1211. — Телеф. складу 848. — Замовлення на провінцію полагоджуються негайно на найдогідніщих услівях.

Золото: 20 кор. 41,000—41,500.000, 20 фр. 38,500.000, 10 рублів 50,000.000.

Срібло: кор. 700.000, 5 кор. 3,750.000, фльор. 1,850.000, рублі 3,300.000 копійки за рубель 1,200.000.

Збіжова біржа.

Львів, 18. III. 1924.

Кр. пшен. з 1923, 37,—39,000.000. Жито з 1923. р. 24,—25,000.000. Броварняний ячміль з 1923 22,—23,000.000.— Овес з 1923. р. 22,—23,000.000. Горох пільний 21,00—26,000.000. Горох Вікторія 65,000.000 мід. Пшенична мука 40% „О“ 8,000.000, 55% „1“ 60,000.000, 70% „4“ 40,000.000. Житня мука 60% 52,000.000, 70% 45,000.000. гречана каша 00,00—00,000.000 фасоля біла 00—00,000.000. Фасоля краса 00—00,000.000. — Ціни розуміється за 100 kg. без споживного податку. Місце, стація закладовання.

Ринок.

Хліб 1 кг. 500.000, м'ясо волове 2,800.000 свиняче 3,000.000, теляче 2,700.000, солонина 000.000—3,400.000, сало 3,800.000, смалець 4,000.000 масло десерове 8,000.000, масло кухонне 7,000.000, сир 1,200.000 яйця 1 шт. 250.000, сметана 1 літра 1,600.000, молоко 500.000, 1 кг. меду 3,000.000, бураки 1 кг. 30.000, цибуля 400.000, чісник 1 головка 50.000, курка від 5,000—8,000.000.

В. Підгарецький-Брус. Портрет Шевченка ми вислали Вам з 18-им числом. Хіба по дорозі комусь подобався. Як останеться нам то вишлемо Вам.

В. Грибик. Протест. Дописки Вашої на чеку ми не відчитали, бо почта перетяла. Повідомить карткою.

В. Мишак. Пархач. Картка Ваша дуже загадочна бож Ви в дни 3. II. с. р. вислали 1,800.000 на передплату, що зарахували за лютій. Март не заплачений.

Ст. Лотоцький. Кольпортерам портретів ми не вислали але тому, що Ви маєте сталих відборців — ми Вам вишлемо але трохи пізніше.

Волинь. Книгарня. Котрась Книгарня з Волині (догадуємося по почерку письма) вислала нам непродані прим. і так: 4ч. 9. — 4 прим. 10 — 2, 11 — 5, 12 — 1, 13 — 2/14 — 3, 15 — 4 і 16 — 1 прим. Пакет був так знищений, що ні адреси надавця ні поштової печатки не мож було відчитати. Книгарня яка вислала таку саму скількість прим. хай сейчас нас повідомить.

**Все і всюди покликуйтеся на оголошення
„Нового Часу“.**

ОГОЛОШЕННЯ.

**До Вп. Громадян Львівського
і Винницького судового повіту!**

Дня 25. марта 1924. р., у второк на латинське свято Благовіщення відбудеться у Львові в кімнаті Бібліотеки Т-ва „Просвіта“, Ринок ч. 10, II. пов., о год. 10-ій рано

Просвітна Нарада,

на яку кожда читальня мусить обовязково вислати що найменше одного свого відпоручника. Крім відпоручників Читалень можуть бути на нараді присутні також інші члени Т-ва „Просвіта“, а обовязково повинна явитися вся без виїмки наша інтелігенція. Дуже бажана є участь жіноцтва. Відпоручники Читалень мають принести зі собою на письмі короткі, а точні звіти з діяльності своєї Читальні за час від 1. січня до 25. марта 1924 р. та ці звіти на нараді відчитати.

Крім того будеться обговорювати на сій нараді: 1) Справу участі жінок в просвітній праці 2) Питання, як має виглядати просвітна праця в громаді.

Звітаємо все Громадянство до численної участі в сій нараді.

За Виділ Філіп Т-ва „Просвіта“ ім. М. Шашкевича у Львові:

Д-р Іван Волошин вр. о. Тим. Ковалюк вр. голова. член Виділу.

Дня 16. КВІТНЯ Ц. Р. відбудеться у салі Народнього Дому **ЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ** на дохід укр. інвалідів.

АБСОЛЬВЕНТ ПРАВ, б старшина У. Г. А інвалід енергійний шукає від 1. квітня сталої посади на провінції як управитель кооперативи, зарядчик майном, книговець, уділяє рівночасно лекції і т. п. Практика відбута в кооперативі. Зголошення з усльвіями слати: М. Осипенко (для М. Д.) Станіславів, Леонівка 10. 1—1

ХЛОПЦЯ 16 л. здорового і добре розвиненого до порядків і послуг потребує Українська Ремісничя Бурса, Ходоровського ч. 3. По році служби зобовязеться Бурса дати його до науки ремесла, удержуючи його підчас терміну своїм коштом.

ОСІБНОЇ КІМНАТИ за доброю винагородою шукаю в середмістю. Посередництво буде винагороджене. Зголошувати до Адм. „Нового Часу“. 4—4

ВИДАВНИЦТВО

„МОЛОЧНИЙ ШЛЯХ“

видало такі книжки:

„НІЧ КОХАННЯ“ сонети Василя Бобинського. Ціна 0'80. „ТАЙНА ТАНЦЮ“, Василя Бобинського поезій книжка друга. Ціна 1'20.

В розпродажі в усіх львівських українських книгарнях. Замовлення звертати на адресу:

М. МАТВІЙЧУК
Львів, Панська 17.

Звичайні Загальні Збори

„Красного Союзу для Хору і Збуту Худоби“ кооп. з обм. пор. у Львові

відбудуться в суботу дня 29. березня 1924. о годині 4'30 (пів до п'ятої) по полудні в домі Союзу при вул. Осолінських ч. 15, II. пов з таким порядком нарад: 1) Відкритте Заг. Зборів, 2) Відчитанне протоколів з послідних Зг. Зборів, 3) Звіт Управи з діяльності за рр. 1922. і 1923. і предложенне білянсь за ті роки, 4) Ревізійний звіт ревізора К. Союзу Ревізійного у Львові з переведеної провірки книго- і діловодства Союзу, 5) Уділенне абсолютторії Управі Союзу за рр. 1922 і 1923, 6) Вибір 9-ох членів Надз. Ради, зглядно їх доповнення і 4-ох заступників членів Ради на протяг трох літ, 7) Евентуальний вибір Ревізійної комісії на протяг одного року, 8) Зміна статута Союзу в §§ 5 і 17, 9) Внесення і зміни членів. — Річні рахунки і білянсь Союзу виложені в домі Союзу до перегляду членів в годинах урядових від 5. до 7. год. вечером від дня 14. березня 1924 року. — Львів, дня 11. березня 1924 року. — Надзірна Рада.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок

форми на рури бетонові, хрести, громозводи, вікна до церков і всякі слюсарські вироби виготовляє

МИХАИЛО СТЕФАНІВСЬКИЙ
Львів, вул. Варстатова 10. (між вул. Рицеською і Кордецького).

Українські Курси Заочної Освіти при „Українським Слові“.

КУРСИ вчать заочно: учневи посилаються поштою лекції визначних українських професорів з порадином, як учти лекцію і з задачником та запитаннями. Ученик мусить вивчитися лекції, рішити задачі і написати відповіді на запитання та одіслати на курси. Професор перевіряє роботу учня, виправляє її та пише вказівки учневи. Після виконання екзамінаційної роботи —

КУРСИ видають свідоцтво.

КУРСИ допомагають здати іспити при матуральних комісіях, які дають право вступу в європейські вищі школи.

КУРСИ допомагають підшукати практику в підприємствах де учень може удосконалитись у вибранім фаху.

КУРСИ відкривають навчання з 1-го квітня по повному курсові гімназій та реальних середніх шкіл і по ряду предметів, які можуть допомогти зробитись фаховцем в тій чи інчій галузі знання, як нпр. кооперація, машинознавство, бухгалтерія і т. д.

Кожний Українець, якогоб віку не був, деб не жив, скількиб не заробляв, може учитись на Курсах Заочної Освіти. Платія за навчання кожного предмету од 3 до 6 долларів.

Вимагайте програми, проспектів, інформацій. Ширші відомости про відкритте Курсів:

Адреса: Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.
Курси Заочної Освіти.

Дирекція Курсів: Проф. В. Коваль, Др. З. Кузеля, Проф. Б. Ленкий.

АДВОКАТ

Д-р КОРНИЛО ТРОЯН

веде адвокатську канцелярію

— **в ХОДОРОВІ** —

(дім п. Филипа Лубика, недалеко
суду). 3—4

ВИДАВНИЦТВО

„МОЛОЧНИЙ ШЛЯХ“

видало такі книжки:

„НІЧ КОХАННЯ“, сонети Василя Бобинського. — Ціна 0'80.

З голосів критики:

„Бобинський належить до тих молодих поетів, які мають усі дані на справжній розвиток таланту завдяки чутливому розумінню ваги праці над мовним матеріалом... „Ніч кохання“ є сміливою спробою дати класичний зразок майстерної будови та гнучкості слова в одній з найважчих поетичних форм...“

М. Рудницький („Діло“).

„ТАЙНА ТАНЦЮ“ Василя Бобинського, поезій книжка друга — Ціна 1'20.

В розпродажі в усіх львівських українських книгарнях. Замовлення звертати на адресу:

М. МАТВІЙЧУК :: ЛЬВІВ, ::
Панська 17.

„ІНІГ“

МІЖНАРОДНЕ
ТОРГОВЕЛЬНЕ І ПРОМИСЛОВЕ ТОВ.

ТОВ. з ОБМ. ПОР.

ДОСТАВЛЯЄ ЗІ СКЛАДУ У ЛЬВОВІ:

Комплетні урядження млинів, ВАЛЬЦІ „ДАВЕ-
РІО“ Шріх, ЛУЩАРКИ „МАРС“ патент „КАС-
ПАР“, ориг. швейцарську газу марки „РАЙФ
ФРАНК“, ТУРБІНИ Франціса, мотори ДІСЛЯ,
льокомотиві і т. п.

ЛЬВІВ,

ПОДЛЕСКОГО 8/ІІ.

ТЕЛЕФОН 413, 1236 і 1086.

Телегр. адр. „ІНІГ-ЛЬВІВ“.

32

Земельний Банк Гіпотечний

АКЦИНА СПІЛКА

у Львові, вул. Підвале ч. 7.

3-3

і його Відділ (агенція) в Станіславові, одержали рескриптом Міністерства Скарбу Ч. Д. К. 1430/ІІ призвіл на ведення рахунків і **прийняття вкладок в заграничних валютах** (доллярах, франках, коронах і т. д.), опроцентування тих-же, виплати з тих рахунків і зворот вкладок **в ефективних заграничних валютах без ніяких обмежень.**

Всякі заграничні валюти вплачені на ті рахунки, згідно в них вплачені, **будуть уважані за походять з легального жерела.**

Рівнож одержав Земельний Банк Гіпотечний призвіл на уділювання особам мешкаючим в краю **кредит в заграничних валютах** з застереженням звороту в ефективних валютах.

Земельний Банк Гіпотечний є банком **девізовим**, переводить всякі перекази і пере-силки грошей за границю і в заграниці, а з окрема посилки грошей з Америки і до Америки.

Взагалі Земельний Банк Гіпотечний переводить **всякі банкові чинности.**

Бляха поцинкована до криття дахів, праси до виробу дахівок, **цемент, вапно, дошки і папу** поручає 11-30

„ПІЛЬОТ“ Львів, вул. Баторого ч. 4.

АРМАТУРИ до китлів, парових машин, горальнь, броварів, рафінерій і копалень. ПОМІТИ „WORTHINGTONA“ кондензиційні горшки, відводнячі, інектори. РУРИ залізно-газові і китлові. МЕТАЛИ: бляхи, рур, мідяні і мюсяжні дроти, англійську цину, композицію та великі інші артикули технічні до всіляких галузній промислу поручає **„ВЕНТИЛЬ“** ЛЬВІВ, вул. Городецька 36. Тел. 737. 2-5

„ДИНАМО“

КОНЦЕС. ПІДПРИЄМСТВО
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНЕ І МЕХАНІЧНЕ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 16.

Електрифікує: міста, села, тартакі, горальні, і млини власними машинами.
Відділ електромеханічний для будови роздільних таблиць, направлення різних машин і електричних спорудів.
Найдешевше джерело для закупу різних електричних матеріалів першою загр. фірм. Ощаджуючі жаріаки.
ЦІННИКИ І КОШТОРИСИ НА ЖАДАННЯ.

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА 16.

ПОСІДАЄ СТАЛО ВСЯКІ МАШИНИ ПО КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.
Для млинів, тартаків, горальень, рільництва, металевого і деревного промислу, самоходи особові і тягарові, поводи і люксові карети. — Динамо-машини. Мотори. — Сильники рєпні, ссучо-газові і нафтові.
КОШТОРИСИ І ТЕХНІЧНА ПОРАДА НА ЖАДАННЯ. — ДОСТАВА СЕЙЧАС.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І РІЛЬНИЦТВА:

Електр сильники „ЕЛЬМО“, даються примітити до кожної машини в рільництві і промислі.
Січкарні, льокомотиві, молотільні, плуги, ропні і китові сильники, агрегати, трансмісії. Будова млинів, тартаків і горальень.
НАЙСОДЕРЖИЩЕ ДОСТАВЛЯЄ.

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вулиця КОПЕРНИКА 16.